

[Udenrigsministeren]

fet på nordisk plan med henblik på at opfølge og udvide handlingsprogrammet. De nordiske udenrigsministre gav på det seneste møde i Reykjavik i september sidste år den nordiske arbejdsgruppe for foranstaltninger mod Sydafrika et fornyet mandat til at fortsætte samarbejdet om gennemførelsen af handlingsprogrammet og om nye foranstaltninger, som kunne komme på tale. Arbejdet hermed i arbejdsgruppen kan meget vel munde ud i forslag om nye tiltag.

Forespørgslen retter sig i øvrigt specifikt mod initiativer, der kan føre til en begrænsning af det danske økonomiske samkvem med Sydafrika, og jeg skal derfor i det følgende begrænse mig til dette område.

Som bekendt virker Danmark sammen med de øvrige nordiske lande for forslag i sikkerhedsrådet, som kan føre til bindende vedtagelser mod samhandelen og andet økonomisk samkvem med Sydafrika. Det fremgår i øvrigt klart af det nordiske handlingsprogram.

Jeg tror, at alle, som beskæftiger sig med forholdene i det sydlige Afrika, vil erkende, at isolerede danske eller for den sags skyld isolerede nordiske skridt ikke vil medføre nogen forøgelse eller effektivisering af det internationale økonomiske pres mod Sydafrika. Hertil kommer, at foranstaltninger på det økonomiske område, specielt hvad angår samhandel, uden en bindende sikkerhedsrådsvedtagelse vil støde imod internationale forpligtelser på handelens område. De nordiske lande er enige om, at en bindende beslutning i sikkerhedsrådet fortsat må være en forudsætning for yderligere fællesnordiske tiltag på dette område. Denne forudsætning sætter naturlige grænser for initiativer med sigte på at begrænse også det danske økonomiske samkvem med Sydafrika. Den har imidlertid ikke forhindret, at Danmark på en række områder, herunder også områder med betydelig økonomisk rækkevidde, som falder uden for disse grænser, har kunnet træffe konkrete foranstaltninger, og jeg skal kort opregne disse tiltag.

På det handelsmæssige område har regeringen i opfølgning af folketingsbeslutningen fra 28. maj sidste år om skærpelse af sanktionspolitikken over for Sydafrika opnået de kulimporterende elværkssammenslutningers tilsagn om at ville afvikle kulimporten fra Sydafrika inden 1990. I betragtning af, at

kulimporten værdimæssigt udgør ca. 90 pct. af Danmarks samlede import fra Sydafrika, vil en afvikling af denne import være en foranstaltning af stor rækkevidde.

Det danske generalkonsulat i Johannesburg er blevet instrueret om ikke at yde bistand til fremme af dansk eksport til Sydafrika, ligesom udenrigsministeriet ved henvendelser om bistand i firmaformidlingssager anbefaler de pågældende virksomheder at søge andre import- eller eksportmarkeder end Sydafrika. Fra officiel dansk side ydes der således ingen støtte til fremme af samhandelen med Sydafrika.

Blandt andre samhandelsforanstaltninger kan nævnes, at eksportstipendiaten i Johannesburg blev hjemkaldt i 1978, og at ydelsen af eksportkreditgarantier til Sydafrika blev indstillet ved samme lejlighed, begge dele i medfør af en folketingsbeslutning af 26. maj 1978.

Den kongelig grønlandske Handel blev i sin tid på konkret foranledning instrueret om ikke at indkøbe varer i Sydafrika. DSB har ligeledes på konkret foranledning henstillet til forpagterne af DSB-butikker ikke at føre varer af sydafrikansk oprindelse.

På transportområdet, specielt hvad angår spørgsmålet om olieleverancer til Sydafrika på danske skibe, har regeringen i medfør af folketingsbeslutningen fra maj 1984 over for olieselskaberne og danske rederier fastslået, at det er i modstrid med dansk handels- og udenrigspolitik at foretage handel med olie og/eller transport af olie til Sydafrika.

Ligeledes i medfør af folketingsbeslutningen har regeringen undersøgt omfanget af danske skibsrederes og olieselskabers olietransporter til Sydafrika i perioden fra 1979 til 1983. Det foreløbige resultat af undersøgelsen viser, at omfanget af disse transporter er faldet meget væsentligt i denne periode og således i 1983 kun udgjorde 1 pct. af det, der var tale om i 1980, nemlig 30.000 t, hvor man havde været helt oppe på 3,2 mill. t i 1980. Så der er altså her tale om en endog meget markant udvikling. Det er dog rimeligt at tilføje, at dette fald ikke har haft nogen virkning i Sydafrika, som blot har modtaget sine olieleverancer på andre landes skibe.

Endelig vil jeg kort omtale spørgsmålet om nyinvesteringer i Sydafrika, hvor industriministeren i medfør af folketingsbeslutningen fra maj sidste år den 27. februar i år